

Brüssel, 8. oktoober 2019
(OR. en)

12862/19

ENFOPOL 434
JAI 1037
COSI 207
CATS 117
JAIEX 148

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	8. oktoober 2019
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	12326/19 + COR 1
Teema:	Nõukogu järeldused laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemise kohta – Nõukogu järeldused (8. oktoober 2019)

Delegatsioonidele edastatakse lisas 8. oktoobril 2019 nõukogu 3717. istungil vastu võetud nõukogu järeldused laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemise kohta.

NÕUKOGU JÄRELDUSED,

8.10.2019,

laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemise kohta

1. Seksuaalne kuritarvitamine ja seksuaalne ärakasutamine rikuvad lapse kõige intiimsemat olemust, põhjustavad suurt füüsilist ja psühholoogilist kahju, mis võib ohvreid kogu eluks traumeerida. Internet on loonud kuritarvitajatele ja kurjategijatele pretsedenditud võimalused lapsporno levitamiseks, sellega kauplemiseks, selle omamiseks ja vaatamiseks. See on oluliselt suurendanud nõudlust uue materjali järele ja seega ohtu, et lapsed kogu maailmas võivad sattuda selle ohvriks.
2. Kurjategijad tegutsevad tavaliselt piiriüleselt, kasutades sotsiaalmeedia platvorme ja elektroonilise side teenuseid, aga ka kasutajalt kasutajale suunatud võrkude turvatud veebimajutust, pilvsalvestust, spetsiaalseid foorumeid pimeveebis ja muid digitaalseid „turvaalasid“, kus laste reaalelus väärkohtlemist aktiivselt julgustatakse, et toota uut „suure väärtusega“ materjali ja kus kuritegu normaliseerub. Oluline on rõhutada, et sellise materjali tootjate vastutuselevõtmine on rahvusvaheline prioriteet nende kuritegude raskuse ja tõsise kahju tõttu, mida nad võivad põhjustada.
3. Kurjategijad kasutavad oma identiteedi ja asukoha varjamiseks krüpteerimist ja muid anonüümseks muutmise tehnoloogiaid. Nad kasutavad erinevates riikides hostitavaid ja hallatavaid suhtlusplatvorme, et peibutada lapsi seksuaalse kuritarvitamise eesmärgil ja pressida neilt välja pornomaterjali, samal ajal kui õiguskaitsetel on raskusi viia läbi uurimist, sest nende tööd takistavad segamistehnikad ja erinevate jurisdiktsioonide, eriti kolmandate riikide erinevad õiguskorrad.
4. Võitlus laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu on sageli ka võitlus organiseeritud kuritegevuse ja inimkaubanduse vastu.

5. Seda arvesse võttes ja kooskõlas ELi õigustikuga¹ kinnitab nõukogu veel kord ELi ja liikmesriikide pühendumust kaitsta laste põhiõigusi ja kuriteoohvrite õigusi ning võidelda laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu nii internetis kui ka väljaspool seda, sõltumata lapse füüsilisest asukohast või kodakondsusest. Seksuaalse kuritarvitamise ohvriks langenud laste arvu vähendamine ja edukate uurimiste hulga suurendamine on endiselt oluline poliitiline ja operatiivne prioriteet.
6. Sellega seoses väljendab nõukogu heameelt teate üle, et 11.–12. detsembril 2019 toimub Etioopias Addis Abebas internetis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise peatamise ülemaailmse liidu (WeProtect Global Alliance) tippkohtumine, ning tunnistab, et see on oluline võimalus teha selles keerulises küsimuses koostööd peamiste sidusrühmadega. Nõukogu julgustab liikmesriike tippkohtumisel asjakohasel tasandil osalema, et jagada häid tavasid, õppida teistelt ja julgustada teisi riike ühinema WeProtect Global Alliance'i ühiste eesmärkidega ja neid eesmärke rakendama.
7. Selleks tuletab nõukogu meelde järgmist:
  - a. direktiivi 2011/93/EL (mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastast võitlust) vastuvõtmine ning ELi ja selle liikmesriikide võetud kohustus võtta direktiivi sätteid täielikult üle siseriiklikku õigusesse. Komisjoni 2016. aasta aruanded nõukogule ja Euroopa Parlamendile² näitasid, et kuigi direktiivi ülevõtmiseks on tehtud märkimisväärseid jõupingutusi, on ülevõtmisel vaja teha täiendavat tööd selle tagamiseks, et lapsed saaksid direktiivi lisaväärtusest täiel määral kasu. Eelkõige on aruannete kohaselt vaja veel teha täiendavaid jõupingutusi seoses ennetamise ja kriminaalmateriaalõiguse sätete ning lapsohvrite abistamis-, toetamis- ja kaitsemeetmetega;

---

¹ Euroopa Liidu toimimise lepingu (konsolideeritud versioon) artiklid 82 ja 83.

² [COM/2016/0871](#) ja [COM/2016/0872](#).

- b. direktiivi 2012/29/EL (millega kehtestatakse kuriteohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded) sätete vastuvõtmine ja vajaduse korral nende praktiline kohaldamine. Direktiivi kohaldatakse kõigi kuriteo ohvrite suhtes ja selles rõhutatakse last arvessevõtvat lähenemisviisi, kusjuures kogu kriminaalmenetluse vältel tuleb esikohale seada lapsohvri parimad huvid;
- c. direktiivi 2011/36/EL (milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset) vastuvõtmine ning täiendav poliitiline raamistik ELi inimkaubandusevastase võitluse koordinaatori horisontaalsete volituste raames;
- d. Euroopa julgeoleku tegevuskava,³ milles on loetletud küberkuriteod ja nende kõik tagajärjed, sealhulgas laste seksuaalne kuritarvitamine ja ärakasutamine, kui üks kolmest peamisest prioriteedist, millega tuleb tegeleda, et tagada kodanike julgeolek ja liidu väärtused;
- e. ELi inimõiguste ja demokraatia strateegiline raamistik ja tegevuskava,⁴ milles EL kinnitab taas oma pühendumust kõigi inimõiguste edendamisele ja kaitsmisele ning sellega seoses toetab laste õigusi, pöörates erilist tähelepanu laste kaitsmisele vägivalla eest;
- f. ELi ja selle liikmesriikide pühendumus eesmärgile kaotada laste seksuaalne ärakasutamine, nagu on sätestatud ÜRO kestliku arengu tegevuskavas 2030⁵ ja Euroopa Nõukogu konventsioonis laste kaitse kohta seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise eest⁶;

---

³ [COM \(2015\) 185 final](#) ja nõukogu järelduste eelnõu Euroopa Liidu sisejulgeoleku uuendatud strateegia (2015–2020) kohta (ST 9798/15).

⁴ [11855/12](#).

⁵ [ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030](#)

⁶ [Euroopa Nõukogu konventsioon laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest](#), 2007.

- g. ÜRO 24. mai 2019. aasta resolutsioon, milles käsitletakse võitlust laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu internetis,⁷ lapse õiguste konventsioon ning lapse õiguste konventsiooni laste müüki, lasteprostitutsiooni ja -pornograafiat käsitlev fakultatiivprotokoll⁸;
  - h. rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendav naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise protokoll;
  - i. nõukogu 2012. aasta järeldused internetis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemise ülemaailmse liidu kohta⁹;
  - j. ning liikmesriikidele nõukogu 2017. aasta järeldustes ELi soolise võrdõiguslikkuse teise tegevuskava rakendamise kohta¹⁰ esitatud üleskutse jätkata kõigi seksuaalse ja soolise vägivalla vormide ennetamist, nende vastu võitlemist ja nende eest vastutusele võtmist.
8. Nõukogu kutsub ELi ja selle liikmesriike üles hindama korrapäraselt laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastast võitlust käsitlevate õigusaktide tõhusust, et tagada nende eesmärgipärasus. Sootundlike hinnangute tegemisel tuleks eelkõige käsitleda kuritegude, sealhulgas veebiplatvormide kuritarvitamise teel sooritatud kuritegude ennetamist, uurimist ja nende eest vastutusele võtmist ning abistada ja toetada lapsohvreid uurimise ajal ja pärast seda, ning kaitsemeetmeid kriminaalmenetluse ajal. Meetmed ei tohiks siiski piirduda kriminaalõiguse valdkonnaga.
9. Nõukogu tunnistab soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise tähtsust ning valdkonnaülese, igakülgse ja kaasava lähenemisviisi kasutamist tulevaste poliitikameetmete ja õigusaktide väljatöötamisel ja rakendamisel kõigis valdkondades, mis on olulised laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemisel.

---

⁷ ÜRO majandus- ja sotsiaalnõukogu, kuritegevuse ennetamise ja kriminaalõiguse komisjon, resolutsioon võitluse kohta internetis toimuva laste seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise vastu ([Countering child sexual exploitation and sexual abuse online](#)), 24. mai 2019.

⁸ [Lapse õiguste konventsiooni laste müüki, lasteprostitutsiooni ja -pornograafiat käsitlev fakultatiivprotokoll](#), 25. mai 2000.

⁹ [10607/12](#).

¹⁰ [14027/18](#).

10. Nõukogu kordab, kuivõrd oluline on võtta õigel ajal meetmeid, et uurida ja vastutusele võtta kurjategijaid ning päästa seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise ohvriks langenud lapsi jätkuvast kahjustamisest, ning kutsub pädevaid asutusi üles kasutama võimalikult laialdaselt riiklikul ja ELi ning eelkõige Europoli ja Eurojusti tasandil olemasolevaid vahendeid ja mehhanisme. Nõukogu rõhutab, et internetis toimuva laste kuritarvitamise vastu on vaja sobivaid ja konkreetseid vahendeid, sealhulgas võimalust, et pädevad asutused saavad kasutada uurimise käigus kogutud andmeid. Selleks tuleb nõukogu meelde oma 6. ja 7. juuni 2019. aasta justiits- ja siseküsimuste nõukogu järeldusi, milles toonitatakse, et andmete säilitamine on oluline raskete kuritegude tõhusaks uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks. Lisaks peaks seadusandlike reformidega tagama õigusliku võimaluse kehtestada andmete säilitamise süsteemid, mis on kooskõlas ELi põhiõiguste hartas sätestatud põhimõtetega.
11. Seoses sellega julgustab nõukogu liikmesriike töötama välja ja rakendama uuenduslikke uurimismeetodeid ning kaaluma konkreetsete õiguskaitseressursside eraldamist, et võidelda laste kuritarvitamise ja seksuaalse ärakasutamise vastu. Nendele algatuste väärtust suurendab heade tavade vahetamine liikmesriikide vahel.
12. Nõukogu peab internetitööstust ja eelkõige veebiplatvorme oluliseks teguriks, mis aitab ära hoida ja kaotada laste seksuaalset kuritarvitamist ja ärakasutamist, sealhulgas laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali kiiret kõrvaldamist internetist. Vaatamata praegustele jõupingutustele, märgib nõukogu, et pädevate asutuste tõhusat tööd takistavate tehniliste, õiguslike ja inimestega seotud probleemide lahendamiseks tuleb rohkem ära teha.

13. Nõukogu nõuab tungivalt, et internetitööstus tagaks õiguskaitseasutustele ja muudele pädevatele asutustele seadusliku juurdepääsu digitaalsetele tõenditele, sealhulgas juhul, kui need on krüpteeritud või hostitud välisriigis asuvates IT-serverites, või, ilma et need keelaks või nõrgestaks krüpteerimist, ning täielikult austades eraelu puutumatus ja õiglase kohtupidamise tagatist kooskõlas kohaldatava õigusega. Lisaks tuleks kooskõlas kohaldatava õigusraamistikuga intensiivistada koostööd riiklike õiguskaitseasutuste, internetiteenuse osutajate, Europoli ja Interpoli vahel, näiteks luues krüpteeritud teabevahetuse mehhanisme. See võiks võimaldada pidevat järelevalvet laste seksuaalset ärakasutamist sisaldavate saitide tuvastamise ja nende blokeerimise ning keelatud saitide nimekirja lisamise üle. Nõukogu rõhutab eelkõige, kuivõrd oluline on tagada, et uued tehnoloogiaarendused ei takistaks internetis laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali blokeerimist. Sellega seoses kutsub nõukogu internetitööstust üles tegema vajaduse korral koostööd asjaomaste sidusrühmadega.
14. Nõukogu märgib murega laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali hulga hüppelist suurenemist internetis viimastel aastatel. On vaja paremaid lahendusi, et hallata ja seada tähtsuse järjekorda teateid internetis laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise juhtumite kohta, et tagada kiire tegutsemine ohvrite päästmiseks parajasti toimuva väärkohtlemise eest. Nõukogu kutsub internetiteenuse osutajaid üles kõrvaldama v internetisisu, mis kujutab laste seksuaalset kuritarvitamist, võimalikult kiiresti pärast selle olemasolust teadasaamist, või blokeerima juurdepääsu sellisele sisule. Kutsub komisjoni üles esitama meetmeid selle süveneva probleemi lahendamiseks. Nõukogu rõhutab ka kodanikuühiskonna, eelkõige INHOPE vihjeliinide tähtsust laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali internetist kõrvaldamise toetamisel ning julgustab liikmesriike kaaluma täiendavaid võimalusi, kuidas nende ametiasutused saaksid toetada avalikke vihjeliine, eriti juhtudel, kus äriühingute koostöö on puudulik.

15. Lisaks sellele tunnistas nõukogu vajadust kehtestada mitmeid sidusrühmi hõlmav lähenemisviis, mis koondaks tööstuse, kodanikuühiskonna, õiguskaitseasutused ja valitsused (sealhulgas avaliku ja erasektori partnerluste kaudu), et koordineerida ennetustegevust ja maksimeerida nii nende tõhusust. Nõukogu kutsus komisjoni üles kaaluma edasiste meetmete võtmist ennetusega seotud algatuste toetamiseks.
16. Eelkõige tervitab nõukogu ennetavate lähenemisviiside rakendamist liikmesriikide poolt, näiteks kõikide selliste spetsialistide ja vabatahtlike põhjalik kontroll, kes puutuvad lastega kokku regulaarselt ja vahetult, kurjategijatele suunatud ennetusprogrammide loomine ning koolidele ja avalikkusele mõeldud harivate kampaaniate korraldamine eesmärgiga tugevdada noorte virtuaalset kerksust ja digitaalset kodakondsust. Nõukogu kutsus liikmesriike üles jätkama nende valdkondade heade tavade laiendamist ja vahetamist ning kutsus komisjoni üles jätkama selliste ennetavate lähenemisviiside edendamist ja koordineerimist kõikide lastega tegelevate teenistuste vahel.
17. Nõukogu tervitab ELi liikmesriikide pädevate asutuste osalemist koostöös tehtud jõupingutustes, mille eesmärk on võidelda laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu. Nõukogu kutsus neid tungivalt üles jätkuvalt suurendama oma osalemist, muu hulgas organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükli laste seksuaalset ärakasutamist hõlmava EMPACTi prioriteedi raames ning Europoli ohvrite tuvastamise töörühma töös.
18. Nõukogu tervitab Europoli küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskuse (EC3) head tööd liikmesriikide pädevate asutuste toetamisel ning rõhutab tiptasemel tehnoloogia kättesaadavuse olulisust uurimiste jaoks. Komitee kutsus EC3-keskust üles ka edaspidi abistama liikmesriike laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise seotud kõigi kuriteoliikide ennetamisel ja avastamisel ning võitluses internetis toimuva laste kuritarvitamist kujutava materjali levitamise, sealhulgas laste kuritarvitamise otseülekannete vastu.

19. Nõukogu rõhutab ka Eurojusti rolli riiklike uurimisasutuste ja prokuratuuride toetamisel, et vältida laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise karistamatust. Nõukogu toonitab Eurojusti ja Europol'i vahelise koostöö tähtsust ning täiustusi ja algatusi digitaalse kriminaalõiguse valdkonnas.
20. Nõukogu rõhutab, kuivõrd oluline on pakkuda õiguskaitseasutustele ja muudele asutustele asjakohast koolitust, et võidelda tõhusalt laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu, pöörates erilist tähelepanu ohvrite kaitsele. Sellega seoses peab nõukogu tervitatavaks CEPOLi olemasolevat koolitusportfelli.
21. Lisaks tunnistab nõukogu ülemaailmse koordineeritud lähenemisviisi tähtsust laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastases võitluses, ning kutsub üles osalema nende kohutavate kuritegude ohjamiseks ulatuslikumalt kolmandate riikide ja teiste peamiste sidusrühmadega olemas olevates koostöökanalites.
22. Nõukogu tuletab meelde ELi liikmesriikide justiits- ja siseministrite võetud kohustust osaleda ülemaailmse liidu¹¹ loomise käigus seatud ühiste poliitiliste eesmärkide ja tegevuseesmärkide saavutamises ning nende riikide poolt juba tehtud tööd¹². Nõukogu kutsub liikmesriikide pädevaid asutusi üles suurendama oma osalemist ning Interpoli laste seksuaalse ärakasutamise rahvusvahelise andmebaasi (ICSE) laadsete tehniliste lahenduste kasutamist rahvusvaheliste uurimiste hõlbustamiseks ülemaailmse liidu raames võetud kohustuste kohaselt. Ühendus ICSEga on hädavajalik, et vahetada teavet globaalsete juhtumite kohta, kuid mõnes maailma osas on selles osalemine endiselt vähene. Laialdane osalemine andmebaasis annab väärtuslikku eksperditeavet teiste ametite poolt esitatud videotest kasutatavate eri keelte kohta ning soodustab seega laste paremat kaitset kogu maailmas.

---

¹¹ [Deklaratsioon internetis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemise ülemaailmse liidu loomise kohta](#). Ülemaailmne liit ühines algatusega WeProtect (Ühendkuningriigi juhitud mitmeid sidusrühmi hõlmav algatus võidelda üleilmselt internetis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu) 2014. aastal, et ühendada mõlema algatuse tugevad küljed ja vältida jõupingutuste kattumist.

¹² See töö kajastub ülemaailmse liidu [2013.](#) ja [2015.](#) aasta aruannetes.

23. Nõukogu tervitab internetis toimuva laste seksuaalse kuritarvitamise vastu võitlemise liitu WeProtect Global Alliance'i kui ülemaailmset, eri sidusrühmade organisatsiooni, mis ühendab valitsusi, õiguskaitseasutusi, õigusasutusi, internetitööstust ja kodanikuühiskonda, et parandada võitlust asjaomaste kuritegude vastu kogu maailmas. Lünkade tuvastamisel ja meetmete prioriseerimisel on oluline roll WeProtect Global Alliance'i riikide reageerimise mudelil (WeProtect Global Alliance Model National Response)¹³ ja ülemaailmse ohu hindamisel (Global Threat Assessment)¹⁴.
24. Nõukogu julgustab liikmesriike süvendama laste kuritarvitamise ja ärakasutamise vastases võitluses kolmandate riikidega tehtavat koostööd ning andma ülevaate olemasolevatest meetmetest, et toetada kolmandaid riike võitluses laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise, sealhulgas laste suhtes seksuaalkuritegude toimepanemiseks reisivate isikute kui nähtuse ja laste seksuaalse väärkohtlemise reaalses kajastamise vastu, ning kutsub komisjoni üles koostama ülevaate käimasolevast toetusest, et hõlbustada edasist tööd selles valdkonnas.
25. EL kutsub kolmandaid riike üles kaaluma ühinemist Euroopa Nõukogu konventsiooniga laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest¹⁵, mis on oluline rahvusvaheline õigusraamistik laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu võitlemisel ning siseriikliku õiguse kujundamise mudel.

---

¹³ [Model National Response](#), 2018, We Protect Global Alliance.

¹⁴ [Global Threat Assessment](#), 2018, We Protect Global Alliance.

¹⁵ [Euroopa Nõukogu konventsioon laste kaitse kohta seksuaalse ärakasutamise ja kuritarvitamise eest](#), 2007.